

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра банківської справи

Допущено до захисту
Завідувач кафедри
Д.е.н., доцент. Жердецька Л.В.

_____ (підпис)
“ ____ ” _____ 2023 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття освітнього ступеня магістра

зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
за магістерською програмою професійного спрямування
«Управління діяльністю банків на фінансовому ринку»

на тему:

«СИСТЕМА АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ В БАНКАХ»

Виконавець:

Студент 6 курсу, 63 групи

Факультету фінансів і банківської справи

Мірошніченко Микола Володимирвич _____

/підпис/

Науковий керівник:

доктор економічних наук, професор

Коваленко Вікторія Володимирівна _____

/підпис/

ОДЕСА 2023

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ В БАНКАХ	8
1.1.Сутність поняття антикризове управління в банках.....	8
1.2. Характеристика державних та внутрішньобанківських антикризових інструментів.....	14
1.3. Формування системи антикризового управління в банках.....	23
Висновки до розділу 1.....	30
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ІНСТРУМЕНТІВ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ БАНКІВ	32
2.1. Оцінювання індикаторів фінансової стабільності банків щодо виконання ними основних функцій на макроекономічному рівні.....	32
2.2. Дослідження індикаторів достатності капіталу як інструменту антикризового управління банками.....	40
2.3. Аналіз інструментів антикризових заходів Національного банку України.....	46
Висновки до розділу 2.....	56
РОЗДІЛ 3 НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ БАНКАМИ	59
3.1. Методичний підхід до антикризового управління грошовими потоками процентного бізнесу банків.....	59
3.2. Достатність капіталу у забезпеченні ефективної системи антикризового управління банками.....	65
Висновки до розділу 3.....	74
ВИСНОВКИ	76
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	78
ДОДАТКИ	88

АНОТАЦІЯ

Мірошниченко М. В. «Система антикризового управління в банках».

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності «Фінанси, банківська справа та страхування» – Одеський національний економічний університет. – Одеса, 2024.

У роботі узагальнюються особливості використання інструментів антикризового управління в банках.

Банківська система віддзеркалює фінансово-економічний стан країни, яка першою реагує як на піднесення економіки, так і на її наближаючи спад. Надання банками повноцінних послуг і висока рентабельність банківських установ можливі тільки в умовах загальної фінансової стійкості економіки.

Метою дослідження є розробка теоретичних і методичних положень щодо антикризового управління в банках та практичних рекомендацій до використання методів та інструментів, що дозволяють попередити та нівелювати кризові явища.

Відповідно до поставленої мети кваліфікаційної роботи магістра були сформульовані такі завдання: дослідити теоретичні основи антикризового управління в банках; надати характеристику державних та внутрішньобанківських антикризових інструментів; визначити основні підходи до формування системи антикризового управління в банках: оцінити індикатори фінансової стабільності банків щодо виконання ними основних функцій на макроекономічному рівні; провести аналіз індикаторів достатності капіталу як інструменту антикризового управління банками; проаналізувати антикризові заходи Національного банку України; обґрунтувати методичні підходи до антикризового управління грошовими потоками процентного бізнесу банків; визначити основні пріоритети достатності капіталу у забезпеченні ефективної системи антикризового управління банками. Об'єктом дослідження є процес антикризового управління в банках.

Ключові слова: банк, банківські послуги, ринок банківських послуг, антикризове управління, достатність капіталу.

ANNOTATION

Miroshnychenko M.V. "System of anti-crisis management in banks".

Qualifying work for a master's degree in "Finance, Banking and Insurance" - Odessa National University of Economics. - Odessa, 2024.

The work summarizes the features of the use of anti-crisis management tools in banks.

The banking system reflects the financial and economic state of the country, which is the first to react both to the rise of the economy and to its approaching decline. Provision of full-fledged services by banks and high profitability of banking institutions are possible only in conditions of general financial stability of the economy. The purpose of the study is to develop theoretical and methodological provisions regarding anti-crisis management in banks and practical recommendations for the use of methods and tools that allow preventing and leveling crisis phenomena. In accordance with the set goal of the master's qualification work, the following tasks were formulated: to investigate the theoretical foundations of anti-crisis management in banks; provide a description of state and intrabank anti-crisis instruments; determine the main approaches to the formation of the anti-crisis management system in banks; evaluate the indicators of financial stability of banks in relation to their performance of the main functions at the macroeconomic level; conduct an analysis of indicators of capital adequacy as a tool of anti-crisis management of banks; analyze the anti-crisis measures of the National Bank of Ukraine; justify methodical approaches to anti-crisis management of cash flows of banks' interest business; determine the main priorities of capital adequacy in ensuring an effective system of anti-crisis management of banks. The object of the study is the process of anti-crisis management in banks.

Key words: bank, banking services, market of banking services, anti-crisis management, capital adequacy.

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Банківська система віддзеркалює фінансово-економічний стан країни, яка першою реагує як на піднесення економіки, так і на її наближаючий спад. Надання банками повноцінних послуг і висока рентабельність банківських установ можливі тільки в умовах загальної фінансової стійкості економіки. Чим більше її стійкість, тим більш стабільна банківська система. У свою чергу банки можуть виступати причиною погіршення стану економіки.

Розвиток банківської системи може бути забезпечений за допомогою комплексної та ефективної її діяльності, тобто дотримання усіх законодавчих і нормативних вимог щодо її існування. У зв'язку з цим серед багатьох інструментів, що використовуються в діяльності банку, доцільно виділити ті, що застосовуються до відповідної ситуації, яка склалася у банку. Антикризові інструменти виступають захистом на явища, які виникають у діяльності банку, що спричиняють дестабілізуючий вплив на фінансовий стан банку; новими засобами удосконалення антикризової роботи в банку; реакцією на відомі, але особливо актуальні на сьогодні процеси.

Зазначене актуалізує необхідність розробки системи антикризового управління на основі визначення її принципів, функцій, завдань, пакету випереджальних антикризових інструментів та методів, з реалізацією яких можливе досягнення стійкого розвитку банків.

Проблемам антикризового управління приділяється значна увага як вітчизняних, так і зарубіжних учених. Серед вітчизняних науковців, які займаються дослідженням цієї проблеми, необхідно виділити таких: А. Алексеєнка, О. Барановського, І. Бланка, Г. Бондаревої, В. Василенко, А. Гриценка, Ж. Довгань, О. Дзюблюка, М. Зверякова, В. Коваленко, Н. Корецької, В. Корнеєва, В. Костриченко, В. Кочеткова, Л. Кузнецової, О. Крухмаль, В. Міщенко, С. Науменкової, Л. Перехрест, О. Пернарівського,

Л. Примостки, Ю. Ребрик, Л. Ситника, А. Степаненка, М. Сугоняки, О. Терещенко, О. Шевцової, З. Шершньової, Н. Шелудько, Н. Шульги та інших.

Теоретичним і методологічним проблемам антикризового управління в західних країнах присвячено достатньо наукових праць, зокрема: Р. Акоффа, М. Альтмана, Дж. А. Акерлофа, Р. Коуза, Н. Спенса, Дж. К. Ван Хорна, Дж. В. Шарпа

Отже, існує необхідність щодо проведення комплексного дослідження сучасного стану, визначення основних положень антикризового управління.. Тому важливість дослідження зазначеної проблеми та недостатній рівень її практичної розробки зумовили вибір теми дипломної роботи, її актуальність, теоретичну та практичну значущість.

Метою дослідження є розробка теоретичних і методичних положень щодо антикризового управління в банках та практичних рекомендацій до використання методів та інструментів, що дозволяють попередити та нівелювати кризові явища.

Відповідно до поставленої мети кваліфікаційної роботи магістра були сформульовані такі *завдання*:

- дослідити теоретичні основи антикризового управління в банках;
- надати характеристику державних та внутрішньобанківських антикризових інструментів;
- визначити основні підходи до формування системи антикризового управління в банках:
- оцінити індикатори фінансової стабільності банків щодо виконання ними основних функцій на макроекономічному рівні;
- провести аналіз індикаторів достатності капіталу як інструменту антикризового управління банками;
- проаналізувати антикризові заходи Національного банку України;
- обґрунтувати методичні підходи до антикризового управління грошовими потоками процентного бізнесу банків;

– визначити основні пріоритети достатності капіталу у забезпеченні ефективної системи антикризового управління банками.

Об'єктом дослідження є процес антикризового управління в банках.

Предметом дослідження є економічні відносини, що виникають у процесі антикризового управління в банках.

Методи дослідження. Методологічну основу роботи складають фундаментальні положення теорій стратегій управління, сучасні концепції антикризового управління у сфері фінансів, банківського менеджменту, а також наукові праці провідних вітчизняних і зарубіжних економістів. У процесі дослідження використано такі методи, як: метод наукових абстракцій при обґрунтуванні категоріального апарату щодо антикризового управління, фінансової стійкості; методи аналізу, синтезу, індукції та дедукції при визначенні основних підходів до системи антикризового управління фінансовою стійкістю банків; метод логічного узагальнення при обґрунтуванні впливу чинників на процес антикризового управління фінансовою стійкістю банків; підходів до визначення критеріїв ефективності застосування інструментів антикризового управління; метод експертних оцінок, економіко-математичного моделювання, групувань при розробці моделі визначення інтегрального показника фінансової стійкості, проведення стрес-тестування та оцінювання глибини кризових явищ у діяльності банків.

Інформаційною базою дослідження є законодавчі і нормативні акти з питань забезпечення антикризової фінансової стійкості; статистичні дані Національного банку України, Асоціації українських банків України, інформація центральних банків; нормативні документи, аналітичні огляди Міжнародного валютного фонду, Базельського комітету з питань банківського нагляду, Світового банку, статистичні звіти міністерств і відомств, інших органів державного управління; монографічні дослідження та наукові публікації з питань антикризової фінансової стійкості банків.

Апробація результатів дослідження.

Мірошніченко М.В. Антикризові заходи національного банку України для відновлення стабільної діяльності банків України. Глокалізаційні аспекти інноваційного розвитку економіки: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих вчених (Одеса, 20 жовтня 2022 р.) [Електронний ресурс]. – Одеса: ОНЕУ, 2022. – С. 192-194 с.

ВИСНОВКИ

За результатами проведеного теоретичного дослідження ми зробили наступні висновки.

1. Визначено, що «антикризового банківського управління» є: «...комплекс превентивних та реактивних заходів, які застосовуються: по-перше – для запобігання кризовим станам, а по-друге – для подолання кризи, яка вже наступила». З чого випливає, що потреба у формуванні системи антикризового управління з попередженням та подоланням криз.

У роботі доведено доцільність встановлення симптомів виникнення банківської кризи, які умовно можна поділити на макроекономічні, регулятивні та управлінські та форс-мажорні групи.

Зовнішні чинники пропонується розглядати як структурні дисбаланси в економіці, низьку ефективність грошово-кредитної та валютної політик, недостатню ефективність регулятивних механізмів у сфері банківської діяльності, недовіру населення до банків, карантинні заходи та військові події.

Внутрішні чинники пропонується розглядати як погіршення якості активів та зниження ліквідності, втрату клієнтів, незадовільну якість внутрішнього механізму організації банку, недостатній професійності персоналу.

2. Надана характеристика державних та внутрішньобанківських антикризових інструментів та визначено, що для формування найбільш ефективної програми антикризового управління, за необхідне є врахування ризиків, які супроводжують банківську діяльність, а також розробка адекватної антикризової стратегії.

3. Запропоновано розглядати систему антикризового управління, як сукупність таких підсистем як підсистему правого забезпечення, інформаційно-аналітичного забезпечення, організаційно-управлінського забезпечення.

4. На сучасному етапі відзначається надзвичайно високий рівень зовнішніх загроз для банківської системи, зокрема через наслідки

повномасштабного вторгнення Росії в Україну, потенційної ескалації конфлікту або його переходу в затяжний. Ці загрози мають складну та багатогранну природу, і їх комплексний вплив може призвести до наступних наслідків: зменшення платоспроможного попиту на банківські послуги, погіршення кредитоспроможності позичальників та зниження якості активів, обмеження можливостей банків у фінансуванні реального сектору економіки, збільшення валютного та операційного ризиків. Попри ці значні зовнішні загрози, результати аналізу свідчать про те, що індикатори фінансової стабільності банків залишаються фінансово стійкими.

5. Проаналізовано індикатори достатності капіталу як інструменту антикризового управління банками та доведено, що непокритий збиток банків України у структурі капіталу залишається достатньо високий; регулятивний капітал банків в цілому по системі має тенденцію до зростання; банки України досягають значних результатів щодо рентабельності активів та капіталу.

6. Аналіз антикризових заходів Національного банку України дозволив здійснити висновок, що усі інструменти НБУ використовуються в повному обсязі, що дає змогу знизити рівень напруження зовнішнього середовища на діяльність банків.

7. Результати проведеного регресійного моделювання та аналізу свідчать, що антикризове управління грошовими потоками в банках України наразі перебуває перед викликом, пов'язаним зі стратегічним характером структури активних операцій, що склалася протягом періоду воєнного стану.

8. Визначено основні пріоритети достатності капіталу у забезпеченні ефективної системи антикризового управління банками повинні бути націлені на застосування НБУ політики щодо розвитку та діяльності банків з урахуванням регіональних особливостей економіки та соціальної сфери; запровадження механізму докапіталізації найбільших банків; стимулювання державою створення умов максимального сприяння капіталізації банків на регіональному рівні; розробка стратегії виходу з ринку неплатоспроможних і нежиттєздатних банків шляхом їх реорганізації чи ліквідації.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бас М. А. Антикризове управління банківськими установами: теоретичний аспект. *Економіка. Фінанси. Право*. 2010. №5. С. 25–27.
2. Барановський О. І. Антикризові заходи урядів і центральних банків зарубіжних країн. *Вісник Національного банку України*. 2009. №4. С. 8-19.
3. Dziobek C., Pazarbasioglu C. Lessons from Systemic Bank Restructuring. IMF Working Paper, 1998. № 14. URL: <https://www.imf.org/external/pubs/ft/issues/issues14/index.htm>.
4. Пшик Б. І. Антикризове управління у фінансовій діяльності банку: теоретико-методологічні аспекти. *Вісник Університету банківської справи*. 2017. № 2. С. 50–54.
5. Копилук О. І., Буряк П. Ю., Жовтанецька Я. В., Музичка О. М. Механізм антикризового управління в банках України : монографія. Львів : СПОЛОМ, 2018. 268 с.
6. Джулай В. О. Антикризове управління в банківському секторі економіки України : автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00.08. Київ, 2011. 21 с. 4.
7. Коваленко В. В., Ситник М. А. Антикризове управління у забезпеченні фінансової стійкості банків. *Інфраструктура ринку*. 2018. Вип. 25. С. 681–688. URL: <https://chmnu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/07/Kovalenko-V.-V.-3.pdf>.
8. Василенко В. О. Антикризове управління підприємством : навч. посібник. Вид. 2-ге, виправл. і доп. Київ : Центр навчальної літератури, 2005. 504 с.
9. Keller R. Unternehmenssanierung: aussergerichtliche Sanierung und gerichtliche Sanierung. Berlin: Verl. Neue Wirtschafts-Briefe, 1999. 271 p.
10. Бланк И. А. Антикризисное финансовое управление предприятием : учеб. пособ. К. : Эльга, Ника Центр, 2006. 672 с.
11. Лігоненко Л. О. Антикризове управління підприємством: теоретико-методологічні засади та практичний інструментарій : монографія. К. : Київськ. нац. торг.-екон. ун-т, 2001. 580 с.

12. Ситник Л.С. Організаційно-економічний механізм антикризового управління підприємством. НАН України; Ін-т економіки пром-сті. Донецьк : ІЕП НАН України, 2000. 504 с.
13. Степаненко А. І. Макроекономічні фактори банківських криз. Проблеми та перспективи розвитку банківської системи України : збірник наукових праць. *Українська академія банківської справи Національного банку України*, 2009. Вип. 26.
14. Пушкарь А.И. Антикризисное управление: модели, стратегии, механизмы. Харьков: ООО «Модель Вселенной», 2001. 452 с.
15. Маринчак Л. Р., Савчин Л. М. Антикризове банківське управління в умовах надзвичайних ситуацій. *Науковий вісник ІФНТУНГ. Серія: Економіка та управління в нафтовій і газовій промисловості*. 2023. № 1(27). С. 101-110. DOI: 10.31471/2409-0948-2023-1(27)-101-110.
16. Diamond D. W., Dybvig P. H. Bank runs, deposit insurance and liquidity. *Journal of Political Economy*. 1983. Vol. 91, June. P. 401- 419.
17. Kaminsky G., Reinhart C. The twin crises: the causes of banking and Balance-of-payments problems. *American Economic Review*. 1999. Vol. 89, June. P. 473-500.
18. Glick R. Banking and currency crises: How common are twins? *San Francisco: Federal Reserve Bank of San Francisco*, 1999. 228 p.
19. Minsky H. Financial Stability revisited: The Economics of disaster. In Board of Governors of Federal Reserve System. Reappraisal of the Federal Reserve discount Mechanism Washington, D. C., 1972. № 3. P. 95-136.
20. Коваленко В. В., Крухмаль О.В. Антикризове управління в забезпеченні фінансової стійкості банківської системи: монографія. Суми: УАБС НБУ, 2007. 198 с.
21. Кузнецова А. Я., Джулай В.О. Антикризове управління в банківському секторі економіки України: стан, проблеми і перспективи: монографія. К.: УБС НБУ, 2012. 202 с.
22. Чуб О. А. Банківські кризи: теоретичні та прикладні аспекти. *Вісник Національного банку України*. 2010. № 3. С. 22-26.

- 23.Лачкова В.М., Лачков А.С. Антикризове управління комерційним банком у сучасних соціально-економічних умовах. *Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг*. 2021. Вип. 2(34). С. 43-53.
- 24.Про Національний банк України: Закон України, прийнятий Верховною Радою України від 20.05.1999 р. № 679-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14#Text>.
- 25.Про банки і банківську діяльність: Закон України, прийнятий Верховною Радою України від 7.12.2000 р. № 2121-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text>.
- 26.Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення механізмів регулювання банківської діяльності: Закон України, прийнятий Верховною Радою України від 13.05.2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/590-20#Text>.
- 27.Кодекс України з процедур банкрутства: Закон України, прийнятий Верховною Радою України від 18.10.2018 р. № 2597-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19#Text>.
- 28.Про порядок регулювання діяльності банків в Україні: Інструкція, прийнята правлінням Національного банку України від 28.08.2001 № 368. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0841-01#Text>.
- 29.Про здійснення банками фінансового моніторингу: Положення, прийняте правлінням Національного банку України від 19.05.2020 № 65. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0065500-20#Text>.
- 30.Ошийко А.А., Татьянаіна С.М. Проблеми антикризового управління в банках. «Young Scientist». 2019. № 10 (74). С. 697-702. DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2019-10-74-146>.
- 31.Коваленко В.В., Суганяка М.В., Фучеджи В.І. Антикризове фінансове управління в системі суб'єктів економічної діяльності: методи та інструменти оцінювання. Одеса, 2017.

32. Про застосування Національним банком України стандартних інструментів регулювання ліквідності банківської системи: Положення, прийняте правлінням Національного банку України від 17.09.2015 № 615. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0615500-15#Text>.
33. Про роботу банківської системи в період запровадження воєнного стану: постанова Правління Національного Банку України від 24.02.2022 р. № 18. URL: https://bank.gov.ua/ua/legislation/Resolution_24022022_18.
34. Турбанов А.В. Антикризисные механизмы в банковской системе. *Деньги и кредит*. 2012. №1. С.20-23.
35. Рисін В.В. Оцінка ефективності антикризового регулювання діяльності банків в Україні. *Вісник Університету банківської справи Національного банку України*. 2010. №2 (8). С. 103-111.
36. Копилюк О. І., Музичка О. М., Лозинська О. І. Стратегічний підхід до антикризового управління в банках України. *Бізнес-Інформ*. 2019. №10. С.226-232.
37. Манжос С. Б. Особливості формування ефективної антикризової стратегії банку. *Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту. Серія «Економічні науки»*. 2013. Вип. 3. С. 263–269.
38. Сас Х. І. Роль і значення антикризових стратегій для комерційного банку. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Міжнародні економічні відносини та світове господарство»*. 2016. Вип. 10. Ч. 2. С. 88–91.
39. Іртищева І., Мінакова С. Обґрунтування концепції стратегічної програми в антикризовому управлінні. *Економіст*. 2014. № 11. С. 38–40.
40. Лизунова О.М., Іщенко Я.Г., Кондрашова Г.В. Використання інноваційних методів управління персоналом підприємства. *Економіка і суспільство*. 2018. Вип. 14. С. 448-456.

41. Могильна Л.М., Орехова А.І., Хромушина Л.А. Використання інноваційних ІТ технологій для HR-менеджменту. *Економіка та суспільство*. 2022. № 44. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1829/1764/>.
42. Дяків О. Використання інноваційних технологій в управлінні персоналом. *Регіональні аспекти розвитку продуктивних сил України*. 2022. Вип. 27. С. 49-57.
43. Дяків О., Островерхов В. Управління персоналом: навч.-метод. Посібник. Тернопіль, 2018. 288 с.
44. Савченко А. В. Розвиток персоналу: підручник 2-е вид., перероб. і доп. Київ, 2015. 505 с.
45. Дяків О. Хрустальова Ю. Коучинг у системі розвитку компетенцій HR-менеджера. *Регіональні аспекти розвитку і розміщення продуктивних сил України*. 2017. Вип. 22. С. 67–71.
46. Руденко М., Хуторна М., Гаряга Л. Компетентнісний підхід в оцінці персоналу фінансових установ. *Економічний часопис Волинського національного університету імені Лесі Українки*. 2023. № 1. С. 80-89. DOI: <https://doi.org/10.29038/2786-4618-2023-01-80-89>.
47. Пантелеева Н.М. Технології штучного інтелекту в антикризовому управлінні банком. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2019. Вип. 33. С. 193-197.
48. AI in Banking – An Analysis of America’s 7 Top Banks. URL: <https://emerj.com/ai-sector-overviews/ai-in-banking-analysis/>.
49. AI in banking industry brings operational improvements. URL: <https://searchenterpriseai.techtarget.com/feature/AI-in-bankingindustry-brings-operational-impro>.
50. Зверяков М.І., Коваленко В.В. Банківський капітал: вимоги Базеля III. *Фінанси України*. 2011. №6. С. 13- 23.
51. Береславська О. Дисбаланси валютного ринку. *Вісник Національного банку України*. 2013. №3. С.3-9.

52. General system theory: new approach to unity of science. Human biology / [Bertalanffy L. von, Hempel G.G., Bass R.F., Jonas H.]. 1951. URL: [http://bib.tiera.ru/DVD-026/Bertalanffy_L.V._The_History_and_Status_of_General_Systems_Theory_\(1972\)\(en\)\(21s\).pdf](http://bib.tiera.ru/DVD-026/Bertalanffy_L.V._The_History_and_Status_of_General_Systems_Theory_(1972)(en)(21s).pdf).
53. Diversification as a Risk Management Strategy: The Case of Financial Holding Companies. Federal Reserve Bank of New York. URL: https://www.newyorkfed.org/research/staff_reports/sr29.html.
54. Крючкова Н. Вплив економічних криз на ефективність українського бізнесу: статистичний аналіз під час рецесій. *Академічні візії*. 2023. Вип. 13. URL: <https://academy-vision.org/index.php/av/issue/view/12>.
55. Коробцова Д. В. Правове забезпечення фінансової безпеки держави в умовах воєнного стану. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2022. № 2. С. 89–94. DOI: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2022.02.27>.
56. Павлік І. Модель організації економічного аналізу в обліково-аналітичній системі суб'єкта господарювання аграрного сектору господарювання. *Економічний аналіз*. 2020. Т. 30, № 1 (2). С. 108–117. DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2020.01.02.108>.
57. Financial modeling trends for production companies in the context of Industry 4.0 / I. Kartanaitė et al. *Investment Management and Financial Innovations*. 2021. № 18 (1). P. 270–284. URL: <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/83359>.
58. Гуменюк В. В. Зарубіжний досвід повоєнної трансформації державного управління і уроки для України. *Економіка України*. 2022. № 8. С. 34–54. DOI: <https://doi.org/10.15407/economyukr.2022.08.034>.
59. Зверяков М. І. Формування моделі економічного розвитку в нових історичних реаліях. *Економіка України*. 2022. № 8. С. 3–19. DOI: <https://doi.org/10.15407/economyukr.2022.08.003>.
60. Макаренко М. І., Семененко Т. О., Петрушенко Ю. М. Макроекономіка : підручник. 2-ге вид., переробл. Суми: Сумський держ. ун-т, 2021. 307 с.

61. Стратегічні орієнтири розвитку економіки в умовах глобальних викликів та воєнної агресії (український кейс) / В. Волошина-Сійдей та ін. Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії і практики. 2023. № 1 (48). С. 219–228. DOI: <https://doi.org/10.55643/fcaptp.1.48.2023.3942>.
62. Коваленко В.В. Стратегічне управління фінансовою стійкістю банківської системи : дис. на здобуття наук. ступеня док. економ. наук : спец. 08.00.08 «Гроші, фінанси і кредит» / ОНЕУ – Одеса, 2011. – 571 [1] с.
63. Піскунов Р.В., Лазько А.А. Формалізація теоретичних підходів до визначення фінансової стійкості банківської системи. *Бізнес-інформ*. 2012. №9. С. 272–278.
64. Андрос С.В. Система збалансованих економічних показників як інструмент ефективного управління банківськими ризиками. *Маркетинг і менеджмент інновацій*. 2011. Т.2. №3. С. 180–185.
65. Гой В. В. (2018). Інформаційно-аналітичне забезпечення антикризового управління корпоративними підприємствами: дис. ... канд. екон. наук: 08.00.04. Харків. URL: https://radaecon.kname.edu.ua/images/Dis/dis_Goi-1.pdf.
66. Гавриленко В. О. (2018). Методологія і організація обліково-аналітичного забезпечення антикризового управління підприємством: автореф. дис. ... доктора екон. наук: 08.00.09. Одеса, 39 с.
67. Безродна О.С. Інформаційно-аналітичне забезпечення антикризового управління банком. Науковий простір: актуальні питання, досягнення та інновації: матеріали III Міжнародної наукової конференції, м. Хмельницький, 13 травня, 2022 р.. Міжнародний центр наукових досліджень. Вінниця: Європейська наукова платформа, 2022. С. 66–69.
68. Лесик В. О. Удосконалення процедури експрес-оцінки фінансової стабільності банків. *Економіка та держава*. 2017. № 11, С. 99–103.
69. Лесик В. О. Удосконалення методичного інструментарію діагностування кризових явищ у банківській системі в процесі моніторингу її фінансової стабільності. Вісник Одеського національного університету. 2017. Вип. 8 (61). Т. 22, С. 106–111.

- 70.Вовченко О.С., Єгоричева С.Б. Фінансова стабільність банків в умовах динамічного макроекономічного середовища : монографія. Полтава : ПУЕТ, 2021.233 с.
- 71.Валовий внутрішній продукт в Україні. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/gdp/>.
- 72.Згруповані балансові залишки (у розрізі банків). Офіційний сайт Національного банку України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist>.
- 73.Огляд банківського сектору, листопад 2023 р. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Banking_Sector_Review_2023-11.pdf?v=6.
- 74.Коваленко В.В. Достатність капіталу банків: сучасні виміри та подальші розвідки. *Вісник соціально-економічних досліджень*. 2022. № 1-2 (80-81). С. 77-94. DOI: [https://doi.org/10.33987/vsed.1-2\(80-81\).2022.77-94](https://doi.org/10.33987/vsed.1-2(80-81).2022.77-94).
- 75.International Convergence of Capital Measurement and Capital Standards (1988). Basel Committee on Banking Supervision, 30. URL: <https://www.bis.org/publ/bcbs04a.pdf>.
- 76.International Convergence of Capital Measurement and Capital Standards – A Revised Framework (2004). Basel Committee on Banking Supervision, 251. URL: <https://www.bis.org/publ/bcbs107.pdf>.
- 77.A Global Regulatory Framework for More Resilient Banks and Banking Systems (2010). Basel Committee on Banking Supervision, 77. URL: https://www.bis.org/publ/bcbs189_dec2010.pdf.
- 78.Basel III : Finalising post-crisis reforms (2017). Bank for International Settlements, 162. URL: <https://www.bis.org/bcbs/publ/d424.pdf>.
- 79.Basel IV’: The Output Floor (2018). London : Pricewaterhouse Coopers, 4. URL: <https://www.pwc.co.uk/financial-services/assets/pdf/hot-topic-basel-iv-the-output-floor.pdf>.
- 80.Нормативи капіталу та їх складові. Національний банк України. URL : <https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist>.

81. Валюта. Мінфін. <https://minfin.com.ua/currency/nbu/usd/2023-01-01/>.
82. Значення економічних нормативів в цілому по системі. Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist>.
83. Основні показники діяльності банків України. Національний банк України. URL : <https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist>.
84. Меморандум про економічну та фінансову політику від 19.06.2023. URL : https://mof.gov.ua/uk/memorandum_of_economic_financial_policies-677.
85. Оцінка платоспроможності боржників та стрес-тестування банків під час війни. URL : https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/.
86. Звіт про фінансову стабільність. Грудень 2023. Національний банк України. URL : https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/FSR_2023-H2.pdf?v=6.
87. Грошово-кредитна статистика. Національний банк України. URL : <https://bank.gov.ua/ua/monetary/archive-rish>.
88. Лобова О.М., Москалюк М.Ю. Практика використання інструментів регулювання банківської діяльності банків України. *Економіка та суспільство*. 2023. Вип. 50. URL : <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2347/2268>.
89. Нацбанк знову підвищив вимоги до резервів банків за коштами на рахунках фізосіб. URL: https://biz.censor.net/news/3402539/natsbank_znovu_pidvyschuv_vymogy_do_rezerviv_bankiv_za_koshtamy_na_rahunkah_fiz_osib.
90. Грудзевич У. Я., Дребот Н.П. Аналіз ліквідності та прибутковості банківської системи України в умовах воєнного стану. *Економіка та суспільство*. 2023. Вип. 48. URL : <https://www.economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2277/2198>.
91. Грудзевич У. Ліквідність та прибутковість банківської системи України у воєнний час. Сучасна парадигма публічного управління: Збірник тез IV Міжнародної науково-практичної конференції (10–12 листопада 2022 р.) / За наук. ред. к.е.н., доцента Стасишина А.В. Львів: ЛНУ імені Івана Франка.

2022. С. 712–717. URL: https://financial.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/02/Konferentsiia_Suchasna_paradyhma_2022.pdf.
92. Коваленко В.В. Банківський нагляд: Навчальний посібник. Суми: УАБС НБУ, 2007. 262 с.
93. Думенко М.Н. Оцінка ризику зміни процентних ставок: рівень банківської системи України. 2015. URL: <http://irbis-nbu.gov.ua>.
94. Довгань Ж.М. Сутність та оцінка достатності капіталу комерційного банку. *Вісник Тернопільської академії народного господарства*. 2003. № 3. С. 56-61.
95. Інструкція про порядок регулювання діяльності банків в Україні: Постанова Правління Національного банку України від 28.08.2001 № 368. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0841-01#Text>.
96. Звіт про фінансову стабільність. 2022. Національний банк України. URL : [https://bank.gov.ua/ua/news/all/zvit-pro-finansovu-stabilnist-gru den-2022-roku](https://bank.gov.ua/ua/news/all/zvit-pro-finansovu-stabilnist-gru-den-2022-roku)